

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ammatillisen koulutuksen lähiope- tuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Markku Siposen /kesk ym. näin
kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 457/2025 vp:

Kuinka hallitus on toteuttanut tai aikoo toteuttaa hallitusohjelmansa kirjausta ammatillisen
koulutuksen lähiopetuksen osalta, ja
aikooko hallitus tehdä toimenpiteitä, joilla lähiopetuksen määrää ammatillisessa koulutuk-
sessa nostetaan nykyisestä vähintään 12 tunnista osaamispistettä kohti?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017, 61 §) mukaan jokaisella opiskeli-
jalla on oikeus saada sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai kou-
lutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavut-
tamisen sekä tukee opiskelijoiden kehitystä hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ih-
misiksi ja yhteiskunnan jäseniksi. Koulutuksen järjestäjän keskeinen tehtävä on opiske-
lijakohtaisesti arvioida tarvittavan opetuksen ja ohjauksen määrää.

Ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden
laajuutta, vaikeusastetta ja merkittävyyttä suhteessa koko tutkintoon kuvataan osaamis-
pisteillä. Vaikka osaamispisteitä ei ole tarkoitettu mitoittamaan opetuksen määrää, on
valtioneuvoston asetuksella ammatillisesta koulutuksesta (673/2017, 10 a §) säädetty,
että ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa ammatillisten tutkinnon osien tai yhteis-
ten tutkinnon osien osa-alueen suorittamiseksi tarvittavan opetuksen ja ohjauksen määrä
on vähintään 12 tuntia osaamispistettä kohti. Tuntimäärä voi kuitenkin olla säädettyä
suurempi tai pienempi sen mukaan, millaiset opiskelijan oppimisvalmiudet tai yksilölli-
set valinnat ovat.

Koulutuksen järjestäjillä on lakisääteinen velvollisuus huolehtia siitä, että opiskelija saa
opetusta ja ohjausta henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) mu-
kaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa, että koulutuksen järjestäjä suunnittelee ja toteut-
taa opiskelijan oppimispolun siten, että se mahdollistaa tutkinnon perusteiden mukaisen
osaamisen saavuttamisen. Opetusta ja ohjausta voidaan tarjota paitsi oppilaitoksissa,
myös muissa oppimisympäristöissä, kuten työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.
Koulutuksen järjestäjän vastuulla on varmistaa, että oppimisympäristö ja -menetelmät

tukevat opiskelijan oppimista ja että opiskelijalla on tosiasiallinen mahdollisuus saavuttaa tutkinnon edellyttämä osaaminen. Ministeriö on lähettänyt tätä koskevan ohjauskirjeen koulutuksen järjestäjille 28 päivä marraskuuta 2025.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ei kerää tietoa tutkinto- tai opiskelijakohtaisesti siitä, kuinka paljon eri opiskelijat saavat lähiopetusta tai ohjausta. Opetushallituksen kustannuskyselyn yhteydessä on kuitenkin vuodesta 2021 lähtien kysytty koulutuksen järjestäjakohtaisia opetus- ja ohjaustuntimääriä henkilöstöryhmittäin. Koulutuksen järjestäjien omalla valtionosuudella järjestetyssä koulutuksessa opetus- ja ohjaustuntimäärät ovat vuosittain hieman vaihdelleet, eikä luvuista voida vielä todeta opetustuntimäärien laskevaa tai nousevaa trendiä. Lukujen avulla ei myöskään voida tehdä päätelmiä siitä, onko opetuksen määrän vaihtelussa kyse esimerkiksi siitä, miten pienissä tai suurissa opetusryhmissä opetusta ja ohjausta annetaan. Opetushallitus kerää systemaattisesti opiskelijapalautetta ammatillisesta koulutuksesta. Opiskelijat ovat pääosin tyytyväisiä saamaansa opetukseen, mutta viestivät siitä, että tukipalveluihin hakeutuminen voi olla vaikeaa.

Hallitus tunnistaa, että ammatillista koulutusta on kehitetty korostaen toteuttamistapojen joustavuutta, valinnaisuuden lisääntymistä ja koulutuksen järjestäjän päätäntävällän vahvistamista. Tämä on saattaneet johtaa siihen, että koulutuksen järjestäjät ovat tehneet yksittäisiä opiskelijoita koskevia ratkaisuja ei-toivotulla tavalla. Koulutuksen järjestäjä ei ole aina kyennyt tarjoamaan säännöllistä opetusta tai ohjausta kaikkina koulupäivinä taikka riittävästi yksilöllisestä tukea, jota opiskelija henkilökohtainen osaamisen kehittyminen olisi edellyttänyt. Tämän vuoksi hallitusohjelmassa on sitouduttu toimiin, joilla varmistetaan, että jokaisella opiskelijalla on tosiasiallinen mahdollisuus saavuttaa tutkinnon edellyttämä osaaminen riittävän lähiopetuksen, ohjauksen ja tuen avulla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on syksyllä 2025 linjannut ammatillisen koulutuksen valtakunnallisista tavoitteista. Linjausten mukaisesti ammatillisen koulutuksen suunnittelussa ja järjestämisessä siirretään painopistettä opiskelija- ja tutkintomääristä laatuun. Tämä tarkoittaa hyvää ja riittävää opetusta ja ohjausta kaikissa oppimisympäristöissä, joka tukee nykyistä paremmin työllistymistä, yrittäjyyttä tai korkeakouluopintoihin siirtymistä opintojen jälkeen.

Laadukkaan ammatillisen koulutuksen järjestämiseksi erityisesti oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa järjestetään nykyistä enemmän lähiopetusta, ohjausta työpaikoilla ja oppimisen tukea tutkinnon suorittamiseen. Näin tuetaan myös opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä. Koulutuksen järjestäjät ottavat tavoitteen huomioon omassa johtamisessaan ja resurssisuunnittelussaan.

Linjaukset ovat osa koulutuksen järjestäjien toiminnanohjauksen uudistamista ja niitä hyödynnetään ammatillisen koulutuksen kehittämisessä sekä vuoropuhelun käynnistämisessä kaikkien ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa. Lisäksi linjaukset luovat lähtökohdan, jolla opetus- ja kulttuuriministeriö käy neuvotteluja toiminnanohjauksen kokeiluun osallistuvien koulutuksen järjestäjien kanssa.

Helsingissä 9.1.2026

Opetusministeri Anders Adlercreutz